

Kort föredrag om lapparnes musik,

hållet i Gästrik-Hälsinge Nation d. 7/4 1935

Minnet av lapparnes nomadisering inom Hälsingland och Gästrikland tillhör snart en förgången tid. Därför torde det vara på sin plats att just inom Gästrik-Hälsinge Nation söka återuppliva detta minne, som Åtminstone från våra landsmäns sida blivit en smula förvridet. Ved lapparne ej utan skäl i sin tradition kalla "hälsingegästningen" betraktas numera utan föresnande drag som rena tiggerfärder.

Vid kåtans härd bevaras ^{smellertis} traditionen längre än vid kokspis och elektriskt ljus.

I äldre tider ansågo de rättsinniga nybyggarna det vara en rättmätig gärd åt nomaderna, att i den mån de frantogos sina renbeten på Ödemårds- och Hälsingskogarne, skulle de till gengäld årligen få någon del av de hävor jorden avkastade åt nyodlarne. Det var ingalunda tiggare, som varje vinter kommo med sina tomma mjölpåsar för att få dem fyllda, utan det var oftast burgna renägare, som medförde laster av renkött och hudar att avyttra, men tillika ansågo det tillhöra sina rättigheter att bli gästfritt besöta i dessa trakter, där de förr haft sina vinterbeten. Färderna sträcktes ofta ned mot Gävles omgivningar. I mån av bebyggelsen inskränktes möjligheten för lapparne att låta renarne arbeta de mossrika barrskogsvidderna, men "hälsingegästningen" lever med traditionens burskap hos nomaderna, fast den verkligen börjat urarta till tiggeri. Dock ses detta tiggeri ingalunda alltid med oblidade ögon av allmogen, såsom man kunde vänta, ty man tror allmänt, att frikostighet mot lapparne medför tur med beskap och lantbruk. Än idag kan en bonde, som sällan inte fått besök av lapparne, ängsligt fråga grannen, om lapparne besökt honom, då de dragit förbi, och denne sålunda hade att vänta större välsignelse i sin näring. Slughet och list stå alltid högt i kurs hos svagare naturfolk, och otaliga äro lapparne egna berättelser om sina färder och bravader i dessa trakter, där de förstått hålla den gamla folktron vid liv.

Att lapparne i äldre tid vero kunniga i trollsånger och magi även under sina "hälsingegästningar", framgår av den urkund, som förvaras här i nationens bibliotek.

